

Zwaardetiquette

Hoe ga je om met een Japans zwaard

1. Veiligheid

Bij het vashouden van een zwaard dient er altijd rekening mee gehouden te worden dat het zwaard uit de schede kan glijden. Hou daarom altijd het zwaard vast bij de schede met de handgreep (tsuka) schuin of recht omhoog.

Niet doen: spelen, dreigen, rondzwaaien en rennen met een zwaard.

Ga het liefst geknield zitten voor dat u een zwaard uit de saya trekt. Uiteraard op een plaats waar andere mensen niet langs lopen.

Pak een zwaard nooit op zonder toestemming van de eigenaar en trek een zwaard nooit zonder toestemming van de eigenaar. Hou bij het trekken van een zwaard de saya vast met de linkerhand en de greep (tsuka) met de rechterhand zoals op de afbeelding hiernaast.

Hou de scherpe kant zoveel mogelijk naar u toe.

Bij het aan een ander geven van een zwaard dat uit de schede is, houdt de gever het zwaard rechtop met de punt omhoog en houdt de handgreep (tsuka) zo ver mogelijk van onderen vast. Zo kan de ander hem goed over pakken. Die ander draait, als hij het zwaard in handen heeft, meteen het scherp naar zich toe. Zorg voor oogcontact om te controleren dat de ander oplet.

Als het de eigenaar is die het zwaard uit de schede heeft getrokken, dan is het ook de eigenaar die het zwaard er weer terug in doet.

Bij vervoer van een zwaard, bijvoorbeeld in een auto, dient u er rekening mee te houden dat er wettelijke voorschriften zijn m.b.t. het vervoer van wapens. Leg daarom een zwaard in principe in de kofferbak. Zorg tevens voor een goede verklaring bij politiecontrole. Je mag een zwaard, mits goed ingepakt, vervoeren als het reisdoel acceptabel is, zoals van- en naar een tentoonstelling, veiling of training.

Als er een zwaard op de grond ligt, stap er nooit overheen. Vraag of iemand het weghaalt of loop er omheen.

Leunen op een zwaard is uit den boze.

Probeer te allen tijde te voorkomen dat de saya van elkaars zwaarden tegen elkaar tikken. Mocht dit gebeuren biedt dan je verontschuldigen aan.

Een zwaard in de linkerhand houden in de buurt van andere mensen is een uiting van agressie. Draag een zwaard dus in de rechterhand, met de scherpe kant naar onderen.

2. Respect

Iemand die een zwaard dat nog in de schede zit oppakt of aanneemt draait de scherpe kant naar voren, houdt het zwaard in twee handen licht gestrekt voor zich en buigt even. U toont zo dat u van plan bent het zwaard met rust en etiquette te gaan hanteren.

Krijgt u een zwaard aangeboden dat reeds uit de schede is en u heeft het eenmaal vast en de scherpe kant naar u toe gedraaid, doe dan een kleine buiging als respect voor de zwaardsmid.

Een andere uiting van respect en met name Japanse traditie en etiquette is dat je een zwaard dat je in handen krijgt niet meteen uit de saya haalt, maar eerst van buiten bekijkt. Je bewondert de aankleding (koshirae) en geeft complimenten aan de eigenaar. Kritiek hou je voor jezelf en spreek je niet direct uit. Na het trekken bekijk je eerst de totale vorm en daarna pas de details.

Zelfs een speciale doek of handschoen om het blad mee vast te pakken kan verontreinigd zijn, door transpiratie of omdat het op de grond is gevallen. Wees daar alert op.

Het roken van een sigaret bij een zwaard is zeer ongeleefd.

Door praten en ademen kan er speeksel terechtkomen op het blad. Hierdoor kunnen vlekken ontstaan.

Als zoiets als de huid of speeksel in contact komt met het blad, meld dat dan direct aan de eigenaar. Door het direct schoon te maken is er niets aan de hand.

Of het zwaard nu wordt bewaard in een shirasaya of in de normale koshirae, dit geheel wordt weer beschermd door een hoes van zijde of katoen, de fukuro.

Traditioneel wordt een fukuro gemaakt van een oude zijden band (obi) van een kimono.

Het openen van de fukuro gebeurt in principe geknield. Zet het zwaard rechtop zonder tegen de grond te stoten en open de fukuro. Laat de fukuro zakken en leg het zwaard rechts neer met de kromming naar je toe, ook weer zonder te stoten.

Strijk de fukuro glad en vouw de fukuro in vier gelijke delen en leg de koorden netjes bovenop. Leg de fukuro eerbiedig neer en pak het zwaard weer op.

Onderhoud van een Japans zwaard

Het onderhouden van een zwaard is een belangrijke gebeurtenis.

Zorg voor een veilige en vrije ruimte, zodat het zwaard niet in contact komt met personen of objecten. Zorg voor een schone en stabiele plaats om de onderdelen van het zwaard neer te leggen. Leg alle schoonmaakspullen klaar voor gebruik en zorg er voor dat het doekje om in te vetten is voorzien van een beetje olie.

Concentratie en respect: hou de saya met twee handen vast en buig langzaam om respect te tonen voor het zwaard.

Het trekken van het zwaard: hou het zwaard vast met de saya in de linkerhand van onderen en de tsuka in de rechterhand met een greep van boven. De scherpe kant is boven en laat de saya van u af wijzen. Trek met een voorzichtige beweging eerst alleen de habaki uit de saya, ongeveer 3 cm.

Hou het zwaard heel stil en trek vervolgens het zwaard in één beweging uit de saya. Hierbij mag het zwaard niet knellen of langs de zijkant schuren.

Laat de punt niet zakken, maar richt het zwaard omhoog. Leg de saya voorzichtig weg.

Vorbereidend schoonmaken: vouw een schoonmaakpapier onderaan om het blad en veeg voorzichtig, zonder druk, met duim en wijsvinger van machi naar kissaki. Wees vooral voorzichtig en gebruik geen druk bij de kissaki.

Hou na het bestuderen of er geen ongeregeldheden aangetroffen zijn het blad weer schuin omhoog en smeer het blad in met zeer weinig olie. De nakago mag ook licht ingevet zijn.

Hou de tsuka vervolgens in de rechterhand. Pak de saya met de linkerhand. Hou het zwaard schuin omhoog en laat de kissaki rusten in de opening van de saya.

Hou het zwaard stil en in lijn met de saya. Trek nu de saya nu naar achteren over het zwaard, duw het zwaard niet voorwaarts in de saya. Doe dit zonder dat het zwaard klemt of schuurt.

Druk de saya goed aan tegen het zwaard als de habaki gedeeltelijk in de opening is gekomen.

Buig nogmaals met het zwaard horizontaal voor u om respect te tonen.